
Plan van aanpak onderzoek Kandidaatstelling culturele hoofdstad 2018

November 2009

Rekenkamer Maastricht

Samenstelling:

Mevrouw dr. Klaartje Peters

De heer Mathijs G.M.M.W. Mennen RA (voorzitter)

De heer drs. Ton A.M.J. Dreuw RC

De heer drs. Jan-Willem A. van Giessen

De heer drs. Karel van der Esch

Secretaris:

Mevrouw drs. Resy Delnoy

Secretariaat:

Correspondentieadres: Wilhelminasingel 44-M, 6221 BK Maastricht

Telefoon: 043-325 6075 / 06 1563 7938

E-mail: secretariaat@rekenkamermaastricht.nl

INHOUDSOPGAVE..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1	AANLEIDING	3
2	ONDERZOEKSVRAGEN	4
3	EERSTE AANZET NORMENKADER	4
4	AANPAK ONDERZOEK	5

1 Aanleiding

In 2018 is Nederland (na Rotterdam in 2001) weer aan de beurt om een stad aan te wijzen als Culturele Hoofdstad. De kandidaatsteden moeten in 2012 een bidbook indienen op basis waarvan het kabinet een keuze zal maken. Op dit moment zijn er naast Maastricht 4 steden of consortia in de race: Utrecht, Den Haag, Brabant Stad (provincie Noord-Brabant en de 5 grote Brabantse steden) en Almere. Elke kandidaatstad investeert forse bedragen in het maken van het bidbook. De minister van OCW vraagt zich in diverse kranten af of deze wedloop tussen de steden niet tot onverantwoorde uitgaven leidt.

De stad Maastricht, de steden Aken, Hasselt, Heerlen, Luik, Sittard-Geleen en de regio's Provincie Nederlands Limburg, Provincie Belgisch Limburg, Provincie Luik, Regio Aken en de Deutschsprachige Gemeinschaft Belgiens (Regio Eupen/Sankt-Vith) hebben de intentie uitgesproken om te kandideren voor Culturele Hoofdstad van Europa in 2018. Maastricht is formeel gesproken kandidaatstad; de partners zijn bij de kandidaatstelling betrokken.

In april 2006 heeft de Maastrichtse coalitie in het bestuursakkoord 2006-2010 de ambitie uitgesproken Maastricht te kandideren voor Culturele Hoofdstad van Europa. Deze ambitie is verankerd in de kaderbrief 2006, en is in de begroting 2007 vertaald in een opdracht om hiervoor een plan van aanpak op te stellen. Het Plan van Aanpak voor de Verkenningsfase is op 3 september 2007 door het college van B&W vastgesteld. In deze fase worden nut & noodzaak, organisatorische & financiële aspecten en de economische & culturele effecten van het proces, de kandidaatstelling voor en de verwerving van de titel Culturele Hoofdstad van Europa onderzocht. Deze Verkenningsfase, die in 2008 plaatsvond, moest leiden tot besluitvorming door de Maastrichtse gemeenteraad over de wenselijkheid van het in te zetten proces, inclusief kandidaatstelling in 2012 voor Culturele Hoofdstad van Europa in 2018.

De gemeenteraad heeft zich, op de VVD na, op 16 december 2008 achter de kandidaatstelling geschaard. In de plannen is sprake van een investeringsbudget van € 100 mln. voor accommodaties en programmering. De raad hoeft zich pas in 2011 uit te spreken over de financiële onderbouwing van de kandidaatstelling. Het college heeft een omvangrijk traject van onderzoek, raadpleging, overleg etc. uitgestippeld voor de voorbereiding van de kandidaatstelling. Er is een artistiek leider aangesteld (Guido Wevers, directeur Theater aan het Vrijthof). De voorbereidingen moeten in 2012 resulteren in een bidbook waarin Maastricht de plannen presenteert die de concurrentie moeten aftroeven.

Het project Culturele Hoofdstad is in Maastricht uitgegroeid tot een belangrijk speerpunt van beleid. De ambities zijn hoog. Het uitgangspunt bij de kandidatuur is dat de Euregio via het instrument culturele hoofdstad een structurele kwaliteitssprong maakt op het terrein van cultuur, economie, kennis, internationale samenwerking en uitstraling. De gemeente Maastricht heeft de ambitie om tot een kwalitatief hoogwaardige kandidatuur te komen.

Steden formuleren een brede range aan motieven om Culturele Hoofdstad van Europa te willen worden. Maastricht hanteert min of meer dezelfde motieven, maar stelt deze nadrukkelijk in Euregionaal perspectief:

- het internationale profiel van de stad verhogen
- langetermijnimpuls voor de culturele ontwikkeling van de stad bieden
- aantrekken van bezoekers die een etmaal of langer blijven
- vergroten sociale cohesie en lokale cultuurparticipatie
- vergroten van trots en zelfverzekerdheid
- vergroten van het lokale cultuurbereik
- een festivalsfeer in de stad oproepen
- verbeteren van de culturele infrastructuur
- verbeteren relaties met andere Europese steden
- het promoten van creativiteit en innovatie

- ontwikkelen van lokaal creatief/artistiek talent.

Gezien het maatschappelijke en financiële belang en het unieke karakter van dit project lijkt een rekenkameronderzoek naar de opzet en aanpak van de kandidaatstelling voor Culturele Hoofdstad 2018 zinvol. Doel is dat de onderzoeksresultaten de (nieuwe) gemeenteraad houvast bieden bij zijn toezichthoudende rol bij het voorbereidingstraject voor de kandidaatstelling.

2 Onderzoeksvragen

De Rekenkamer wil de volgende vragen beantwoorden:

- Welke kaders heeft de gemeenteraad voor het project culturele hoofdstad vastgesteld?
- Welke doelstellingen worden nagestreefd en hoe zijn deze geformuleerd?
- Hoe is de kandidaatstelling georganiseerd (projectorganisatie, proces, etc.)
- Wat is er geleerd van de ervaringen van andere (kandidaten) culturele hoofdsteden? Hoe zijn deze ervaringen verdisconteerd in de aanpak van de kandidaatstelling?
- Hoe ziet de begroting eruit, hoe zijn de ramingen tot stand gekomen, welke onzekerheden zitten er in de dekking van de kosten?
- Is er een risicoanalyse uitgevoerd?
- Welke resultaten zijn bestendig als de kandidaatstelling niet lukt?
- Hoe heeft Maastricht de samenwerking met andere steden georganiseerd en hoe zijn de opbrengsten en lasten verdeeld?
- Op welke wijze wordt de raad tijdens de uitvoering van het project geïnformeerd en op welke momenten is voorzien dat de raad besluiten neemt?

3 Eerste aanzet normenkader

Een normenkader waarborgt een methodisch onderbouwde uitvoering van het onderzoek en is richtinggevend bij het inventariseren en analyseren van het onderzoeksmateriaal. De context, de inhoud en de aanpak van het project zullen worden beschreven en geduid aan de hand van het normenkader.

Als eerste aanzet kunnen de volgende normen worden geformuleerd:

- De politiek/ bestuurlijke keuze tot kandidaatstelling Culturele Hoofdstad 2018 past binnen de geformuleerde beleidskaders voor het cultuurbeleid en stads promotiebeleid van de gemeente Maastricht.
- De aanpak bevat concrete, realistische doelstellingen, mijlpalen en een heldere financiële onderbouwing.

- Er is een realistische inschatting gemaakt van de kans op succes.
- De kosten en baten ('bestendige resultaten') van het project zijn afgezet tegen de kans op succes.
- Er is geleerd van ervaringen van andere (kandidaat-)Culturele Hoofdsteden.
- De projectorganisatie is helder en bevat een beschrijving van taken en verantwoordelijkheden van elke actor.
- Er is een realistische risicoparagraaf opgesteld voor het project.
- De gemeenteraad van Maastricht houdt, voor zover dit past binnen zijn kaderstellende en controlerende rol, toezicht op de voortgang, prestaties en risico's rondom de kandidaatstelling.

4 Aanpak onderzoek

Fase	Planning (gereed)	Dagen onderzoeksteam
1. Voorbereiding (PvA en toelichting aan gemeentesecretaris)	December 2009	2
2. Dossieronderzoek	Eind december	3
3. Interviews	Medio januari 2010	1
4. Vaststellen analyse en opstellen Nota van Bevindingen	Begin februari	5
5. Opstellen eindrapportage (na ambtelijk verificatie)	Begin maart	2
5. Toezending aan Raad (na bestuurlijk wederhoor) en officiële aanbieding	Medio maart	1
Totaal		14